بشپړ لمونځ

Ketabton.com

ليکوال :- زاهـــــــــدالله توحيديار"ابراهيم زی" اندړ

Email:zahidebrhemzai@gmail.com

کال ه لمريز : ۱۳۹۵/۹/۱۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې یې د بنده او معبود ترمنځ اړیکه ټینګیږي او د یوه رښتیني مسلمان د پیژندني له نښانو یوه نښه ګڼل کیږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلی الله علیه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالی او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالی په ګڼو مبارکو ایتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنګه چې الله تعالی فرمایي

((وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوئ ، زکات ورکوئ او له رکوع کوونکو سره رکوع کوئ.

همدارنګه الله تعالی په نورو ګڼو ایتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانګړی او ارزښتناک ځای لري نوباید په ښه توګه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توګه ترسره کړو نوماهم دا یو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندي کړ او د امکان تر حده پوري مې کوښښ کړی دی چې په روانو او ساده جملوکې مطالب راټول کړم، هیله ده چې د لوستونکو د ګټي وړ وګرځي. څرنګه چې هیڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نوکه کومه غلطۍ را څخه شوي وي بخښنه راته کوئ.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهیم زی؛ (اندړ) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلي تحصلي زده کړي پرمخ بیایم له الله ج څخه ډېر مننندوی یم چې ماته یې په دې بوختیاوکې د دې مطالبو د راټولولو او لیکولو حوصله راکړه.

لیکوال : ستاسو دخیر دُعاګانوته اړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکۍ پیژندنه

داوداسه احکام

الف :هغه کارونه چې اودس پرې ماتیږي هماغه کارونه اودس لازموي : لکه دانسان له دوولاروڅخه دکوم شي وتل؛قې کول؛خوب کول؛اوداسې نور

ب: داودس دفرضیت دلیل

په قرانکریم کې الله تعالی مؤمنانوته خطاب کولوپه ترڅ کې فرماي

یَاأَیُهَاالذِینَ امَنُوااذُاقُمتُم اِلی الصَلاة فَا غُسِلُواوُجُوهَکُم واَیْدِیکُم اِلی المَرافِقِ وَامْسَحُوابِرءُوُسِکُم واَرجُلَکُم اِلی الکَعبَینِ (المائدة(6)

یعنې : ای مؤمنانوکله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته کیږئ نوبایدچې خپل مخونه ، اولاسونه ترڅنګلوپورې ووینځئ ، په سرونوباندې لاسونه راتیروئ ، اوپښې تربیلهیوپورې ووینځئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلورفرضونه دي

(۱) یوځل دټول مخ پریمنځل

(۲) ترڅنګلوپورې ددواړولاسونوپریمنځل

(۳) دسردڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تربیلهیوپورې دپښوپریمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نیت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحیم ویل

(۳) ترمړوندنوپورې ددواړولاسومینځل

(۴) درې واري خوله مینځل

(۵)مســـــــــواک وهل

(٦) درې وارې پوزې ته اوبواچول

(۷) دږیرې خلالول

(۸) دپښواولاسودګوتوخلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسرپه اوبوسره ددواړوغوږونومسحه کول

(۱۱) پرترتیب سره اودس کول

(۱۲) اول ښی اوبیاچپ لوری وینځل

(۱۳) په یوه غړې پسې سمدستې بل غړی وینځل

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوداسه ماتونکې شیان

دلاندې چارو په ترسره کیدوسره اودس ماتیږي

(۱): دتشواوډکومتیازوله لاروڅخه دکوم شي وتل

(۲) له بدن څخه پداسې شکل سره وینې وتل چې له خپل ځای څخه پاک ځای ته حرکت وکړي

(۳) په ډکه خوله کانګي (قی) کول

(۴) په لیاړوکې په داسې شکل سره دوینې راتلل چې دوینې رنګ زیات وي

(۵) بغیرله شهوت څخه دمنیووتل (چې دمرض یادیخنۍ په سبب وي

(٦) دښځوله سینوڅخه له شیدوپرته نورڅه (اوبه یا وینه) راوتل

(۷) له ښځې څخه داستحاض وینه راتلل

(۸) مذیواوودیووتل

(۹) په کوموشیانوچې غسل لازمیږي اودس پرې حتماً ماتیږي

(۱۰) ژورخوب:یعنې داسې خوب چې انسان په بشپړډول خپل کنترول له لاسه ورکړي لکه په اړخ خوب،ستوني ستاغ اویاپه کوم شي په داسي ډډه وهلو ویدېدل چې که هغه ترې لرې شي نودی به ولویږي.

(۱۱) په بیهوشوکیدوسره

(۱۲) په نیـــــــــــــــشه کیدوسره

(۱۳) دجنازې له لمانځه پرته په هرلمانځه کې په قهقهه خندلوسره

(۱۴) ددووکسانو تناسلي غړې چې دشهوت په حالت کې په داسې توګه یوځای شي چې ترمنځه یې بل شې پرده نوي بې له انزال هـــــــــــــــم اودس ماتیږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـــــــــسل

غسل په لغت کې ټول بدن پریمنځلوته ویل کیږي اوداسلامې شریعت په اصطلاح کې دشریعت دښودل شوي طریقې سره سم دحکمې ناپاکۍ لري کولواویایواځې دثواب حاصلونې په خاطردټول بدن وینځلوته غسل ویل کیږي

دغسل دفرضیت دلیل

الله (ج) فرمایې : وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضى أَوْ عَلى سَفَرٍ أَوْ جاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغائِطِ أَوْ لامَسْتُمُ النِّساءَ فَلَمْ تَجِدُوا ماءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ ما يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (المائدة ۶)

یعنې : که دجنابت په حال کې یاست نوپه لمبلوځان پاکړئ ، که ناروغان یامسافریاست ، یاتاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي یا تاسې په ښځولاس لګولې وي ، اواوبه ونه مومی ، نوله پاکي خاورې نه کارواخلئ ، پرهغې لاسونه ووهئ ،په خپلومخونواولاسونوباندې یې راکاږئ،الله (ج) نه غواړي چې ژوند درباندې تنګ کړي، خوهغه غواړي چې تاسې سوتره کړي اوخپل نعمت پرتاسې پوره کړي ، ښایي شکروېستونکي شئ

دغسل احکام

الف : دغسل فرضونه

(۱) دخولې پریمنځل په داسې طریقې سره چې ستونی هم ورسره لوند شي

(۲) په پوزه کې اوبواچول

(۳) ټول بدن ته په داسې طریقې سره اوبه رسول چې دوېښته په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي دوېښتانوبیخونواودنوکانولاندې ځایونوته اوبه رسول هم ضروري دي که دښځی دوېښتانوبیخونوته اوبه رسیدې دکوڅیوسپخولوته ضرورت نشته . اوکه سرېودښځوپه څیرکوڅۍ پرېښې وي دهروېښته لمدول پرې فرض دي

ب: دغسل سنتونه

(۱) نیت کول

(۲) لمړی اودس کول

(۳) دواړه لاسونه ترمړوندونوپورې مینځل

(۴) مسواک وهل

(۵) په ټول بدن درې وارې اوبه تیرول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کیږي ، فرض،سنت،مباح

(۱) دلويې بې اودسې (جنابت ، حيض ، اونفاس) څخه دپاکی په خاطرغسل کول فرض دی

(۱) داجراوثواب په نيت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعې دلمانځه لپاره غسل کول، داخترونولپاره غسل کول....

(۳) له بدن څخه دخيروپاکولواوياپه گرمۍ کې دبدن ديخولولپاره غسل کول مباح دي

تيمم

دتيمم پيژندنه

تيمم په لغت کې قصد،ارادې،اوعزم ته ويل کيږي.اوداسلامې فقې په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نيت پاکې خاورې ته قصدکول دي

دحکمي نجاست پيژ ندنه

حکمي نجاست دناپاکۍ هغه حالت ته ويل کيږي چې چټلي يې په سترگونه ښکاري خوشريعت نجس گڼلې لکه بې اودسي ،جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتيمم درواوالي دليل

((فَلَم تَجِدُو امَاءًفَتَيَمَمُو اصَعِيداًطَيِباًفَامْسَحُو ابِوُجُو هِكُمْ واَيْدِيكُمْ اِنَ اللهَ كَانَ عَفُواًغَفُوراً))النساء۴۳

يعنې : که اوبه ونه مومۍ نوله پاکې خاورې نه کاراخلئ اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بيشکه الله ((ج)) له نرمۍ نه کاراخيستونکې اوبخښنه کوونکې دی

الف: دتيمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبوپيداکولوهيله ختمه شي يادیوميل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دښمن ياکوم ضرري حيوان وي

(۳) دکوهی رسۍ يابو که نه وي

(۴) که ښځه په کورکې وي له کوره په وتلواواوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اوابروپه خطرکې وي

(۵) اوبووي خودڅښلولپاره ايله بس کيږي

(٦) اوبه وي خودصحت لپاره يقيناً ضرررسوي ياورسره مرض زياتيږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قيمت ورکول کيږي ياورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه ياغسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللوويره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داخترونولمونځ دخسوف اوکسوف لمونځ

(۹) دډيرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی يايې له کوهی نشې راايستلې

(۱۰) که څوک په ريل ،جهاز،يابل شي کې سفرکوي اوهغه روان وي نه ودريږی ، اوپه هغو کې اوبه نه پيداکيږي يااودس کول ممکن نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ب) دتیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکیدونیت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ یې راګرځول

(۳) بیا لاسونه په خاوره وهل دڅنګلوپه شمول یې په دواړه لاسونوراګرځول

(ج) هغه شیان چې تیمم پرې روا یا ناروادی

په خاوره ، اوهغه شیان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خښته ، سره خاوره ، مرمر، فیروزه ، اوداسې نوروباندې تیمم کیږې

کوم شیان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ،اویاپه اورکې سوزیږي،ایره کیږي یاویلې کیږي لکه لرګی، اوسپنه ، سره زر، سپین زر،مس، زیړ،شیشه ، قلعی ، جامه ،فلزات ، سکاره ، کاغذ، نیلون ،ایره ، اوپلاستکی شیان تیمم پری نه کیږي . البته په پورتنیوشیانوکه دومره ګرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي یا دوړه وکړې بیاپرې تیمم روادی.

لـــــمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پرهغه چا فرض دی چې لاندې شریط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندي نشته

(۲) عقل اوهوش : پرلیوني اوبې هوشه ، دبیهوشۍ په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلۍ نشته

(۴) دښځې لپاره له حیض اونفاس څخه پاکوالې

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې یعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) یې دخلې دي یعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړین دي که په دغوشرطونوکې یوهم نیمګړې وي لمونځ نه صحیح کیږي چې په لاندي ډول دي

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالی

(۲) دبدن پاکوالی

(۳) دجامې پاکوالی

(۴) دهغه ځای پاکوالی په کوم ځای چې لمونځ کیږي

(۵) دعورت پټوالی

(٦) دلمانځه وقت پیژندل

(۷) مخامخ قبلې ته دریدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ب) د لمانځه ارکان

دلمانځه د ارکانوڅخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغوارکانوڅخه په یوه کې هم نقصان رامنځ ته شي لمونځ فاسیدیږي

چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) دلمانځه لپاره نیت کول

(۲) تکبیرتحریمه ده

(۳) قیام دریدل

(۴) قرائت ویل: دفرض لمځونوپه لومړنیودوورکعتونوکې دنفلواوسنتونوپه ټولورکعتونوکې قرائت ویل فرض دی

(۵) رکوع کول :- څرنگه الله (ج) فرمایلي دي (یاایهالـــــذین امنواارکعواوسجدوا(الحج (۷٦)

یعنې: ای مؤمنانورکوع اوسجده وکړئ

(٦) سجده کول

(۷) اخیرقاعده

دلمانځه واجبات

دلمانځه دواجباتوڅخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې یې اداکول اړین دي که له دغوکارونوڅخه یوپاتې شي نود سهوې سجده لازمیږي اوکه قصداًپریښنبودل شي نودلمانځه دفاسیدېدوسبب گرځي

اوددغه لمانځه بیا راگرځول لازمیږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) دفرض لمونځونوپه دوولومړنیواودنوررولمونځونوپه ټولورکعتونوکې دفاتحې سورت ویل

(۲) دفاتحې دسورت سره دفرض لمونځونوپه ددوولومړنیورکعتونواودنوررولمونځونوپه هررکعت کې دبل سورت یوځای کول

(۳) دبل هرسورت نه مخکې دفاتحې سورت ویل

(۴) دقرائت،رکوع، سجدو،اوارکانوترمنځ ترتیب ساتل

(۵) قومه یعنې له رکوع څخه له راپورته کیدوورسته سم دریدل

(٦) جلسه یعنې ددواړوسجدوترمینځ په ارام سره کیناستل

(۷) دارکانوتعدیل یعنې رکوع سجده په پوره اطمنان سره اداءکول

(۸) لومړی قاعده

(۹) په دواړوقاعدوکې یوځل التحیات ویل

(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونوکې قرائت په لوړاوازویل چې په جهرویل کیږي لکه دسهارماښام اوسختن لمونځونه ،اوپه هغولمنځونوکې چې قرئت خفیه ویل کیږي خفیه ویل لکه دمازدیگراوماسپښنین لمونځونه

(۱۱) دالسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته په الفاظوسره لمونځ ختمول

(۱۲) دعاقنوت ویل اوپه وترلمانځه کې دقنوت لپاره تکبیرویل

(۱۳) ددواړواخترونودلمانځه تکبیرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسهوي سجده

که دلمانځه له واجباتوڅخه یوپه سهوه سره پاتې شي نود سهوي سجده لازمیږي چې په لاندی ډول ده په یوکارکې خطاکیدوته سهوه ویل کیږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنالري چې له یوچاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزیاتوالی وشي ، ددغې کمي اوزیاتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام ګرځولووروسته دوه سجدې کول عبارت دسهوې له سجدې څخه دی

دسهوي دسجدې طریقه

(۱) په اخره قاعده کې ترتشهدپوري التحیات ویل
(۲) ښې لوري ته سلام ګرځول
(۳) په اطمنان سره دوه سجدې کول
(۴) له سجدوکولووروسته التحیات لپاره کیناستل تراخره د درود اودعاپه شمول دالتحیات ویل
(۵) په اخره کې دواړوطرفوته سلام ګرځول

د سهوي سجده په لاندي حالاتوکې لازمیږي

(۱) څوک چې دلمانځه په یورکن (فرضو) کې وروسته والی راولي مثلاًقیام فرض دی یوڅوک دریم رکعت ته په پورته کیدوکې له تشهد وروسته نورهم کینی اودرود شروع کړي یاپه یورکعت کې درې سجدې وکړي.سجده سهوه لازمیږي
(۲) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم یوپه هیره سره پاتې شي مثلاًدفاتحی سورت یابل کوم سورت چې دفاتحې پسې وروسته ویل کیږي هیرشي یا داچې لومړنۍ قاعده په هیره سره پاتې شي.سجده سهوه لازمیږي
(۳) په واجباتوکې وروسته والی رامنځته کیدل مثلاًدفاتحې دسورت سره دبل سورت پیوست کول واجب دی څوک چې دفاتحې له سورت څخه وروسته دومره ځنډ چپ ودریږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازمیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهوې دسجدې ځينې مهم مسايل

(۱) دفرضو(ارکانو) او واجباتوپه قصداًپرېښودولمونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح کيږي

(۲) په يوځل سهوه کيدويا له يوځل څخه زيات سهوه کيدلوسره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي

(۳) که څوک په لومړي رکعت له سورة فاتحى مخکې التحيات شروع کړي سجده سهوه لازميږي

(۴) که په هيره قومه اوجلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي

(۵) که څوک سهواًداخرنۍ قاعدې پرځاى پنځم رکعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي

(٦) که له يوچا څخه په فرض لمانځه کې په لومړنيورکعتونوکې دفاتحې سورت سهواًپاتې شي سجده سهوه پرې لازميږي خوکه په ورستيوکې پاتې شي نه لازميږي

(۷) دالتحيات ،دعاقنوت ، اوداخترنودتکبيرونوپه هيرېدوسره هم سجده سهوه لازميږي

(۸) که امام د پټ قرات پرځاى جهري اودجهري پرځاى خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي

(۹) که چاته په لمانځه شک پيداشي چې څورکعته يې وکړل دوه يادرې که دايې لومړى ځل وي بيادې لمونځ له سره وکړي اوکه بيابياورته دغه شک رالويږي نوهماغه کمه اندازه دې په نظرکې نيسي په اخرکې دې دسهوي سجده وکړي

(۱۰) که يوڅوک دامام سره په اخرينورکعتونوکې شريک شي اوبيا دهغورکعتونودراګرځولوپرمهال چې ورڅخه تللې دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده

(۱۱) که چا د څلورورکعتوفرضوپرځاى پردوورکعتوسلام وګرځول بياور يادشوچې دوه رکعته يې اداکړي دي چاسره دې خبرې نه کوي دوه دې نورهم وکړي دسجده سهوې په کولوسره يې لومنځ صحيح شو

(۱۲) که چاباندې سجده سهوه لازمه شوي وي اوپه اخره کې له ياده ووځي اوسلام وګرځوي په وريادېدوسره دې سجده سهوه وکړي التحيات به ووايي اوسلام دې وګرځوي

(۱۳) که يومسافرپه څلوررکعتيزلمانځه کې ددورکعتونوپه ځاى پوره څلوررکعته وکړي اومنځنۍ قاعده کې کينې نوسجده سهوه دي وکړي پدې صورت کې به يې لومړې دوه رکعتونه به فرضواواخرني دوه رکتونه به يې په نفلوکې حساب شي

(۱۴) دامام په سهوې سره پرمقتديانو سجده سهوه لازميږي ، اودمقتدي په سهوې سره دجماعت پروخت نه پرمقتدي سجده سهوه شته اونه پرامام ، بلکې مقتدي به دامام متابعت کوي

پورته مسائل دفقى مشهورکتاب هدايه کې په تفصيل سره ذکرشوي دي لومړى
ټوک /329–34

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه سنتونه

د فرایضو او واجباتوترڅنگ په لمانځه کې ځینې نورکارونه داسې دي چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توگه ترسره کړي دي که څه هم ددغوکارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه گرځي بلکې اجراوثواب لري ځکه چې دادرسول الله (صلی الله علیه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراوثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندي ډول دي

(۱) دتکبیرتحریمه له ویلودمخه غوږونوته د دواړو لاسونو پورته کول

(۲) دلاسونود پورته کولوپرمهال گوتې خلاصې پرېښودل

(۳) دتکبیرتحریمه څخه وروسته دنارینه ؤ لپاره په نامه اودښځولپاره په سینه باندې لاسونه اېښودل

(۴) ښې لاس په چپ لاس اېښودل

(۵) دتکبیرتحریمه ویلو پروخت سرنه ټیټول

(٦) دامام لپاره د تکبیرتحریمه او ارکانوتکبیرونه په لوړاوازویل

(۷) سبحانک اللهم ویل

(۸) اعوذبالله ویل

(۹) په هررکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په پټه توگه بسم الله ویل

(۱۰) دفرض لمونځونوپه دریم اوڅلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ویل

(۱۱) دفاتحې دسورت په ختمیدوسره "امین" ویل

(۱۲) ثناء ،اعوذبالله ، اوبسم الله په توگه ویل

(۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبیح ویل

(۱۴) په رکوع کې سراوملایوشان برابرول

(۱۵) په قومه کې دامام لپاره(سمع الله لمن حمده) اودمقتدي(ربنالک الحمد)اودیواځې لمونځ کونکې لپاره داوړه ویل

(۱٦) سجدې ته د تلو پر وخت لمړې زنگنونه په ځمکه لگول بیادواړه لاسونه بیاپزه او اتندی لگول

(۱۷) په جلسه اوقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دگوتوسرونه یې قبلې لوري ته برابروي اودواړه لاسونه په زنگنونواېښودل

(۱۸) په ورستی قاعده کې دالتحیات څخه وروسته درودشریف ویل

(۱۹) له درودشریف څخه وروسته ماثوره دعاویل یعنې : "الهم ربنا"ویل

(۲۰) لومړی ښې لوري اوبیاچپ لوري ته سلام گرځول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي،چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې ګرځوي چې په لاندې ډول بيانيږي

(١) په لمانځه کې خبري کول

(٢) دلمانځه په حالت کې قران کريم ته په کتلوسره تلاوت کول

(٣) دلمانځه له شرئطوڅخه که کوم شرط پاتې کيدل

(۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کيدل ، لکه رکوع ، قيام اوداسي نور....

(۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يو واجب په قصدسره پريښودل

(٦) بې له عذره مرۍ صافول ، اوقصداًټوخيدل

(٧) دتکليف ، غم ، ياکوم مصيبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېري وي پروانه کوي

(٨) قصداًياپه هيره په لمانځه کې خوراک څښاک کول

(٩) په لمانځه کې قدمونه اخيستل يويادوه قدمه دارتيا په اساس اخيستل پروانه لري

(١٠)عمل کثيرکول ، يعنې په لمانځه داسي کارکول چې ليدونکی داسې ګومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي

(١١) دقران پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطي کول چې په معنا کې يې تغيرراشي

(١٢) په لمانځه کې په قهقهه خنداکول

(١٣) له ديوال ياکاغذڅخه دليکلې شوي شي په ژبه ويل

(١۴) بغيرله امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددوارولمونځ کونکولمونځ فاسدوي

(١۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ايت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسديږي اوکه فتح واخلي دامام لمونځ فاسديږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحې په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتديان فتحې ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لاړشي

(١٦) ښځه له سړي سره ترڅنګ برابره ودريدل ، په دې شرط چې دومره ځنډ ودريږي چې رکوع ياسجده پکې کيږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجلۍ ودريږي چې نفساني ميلان ورته نه کيږي ياداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسديږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مکروهات

دلمانځه مکرهاتوڅخه مرادهغه کارونه دي چې لمونځ خوورسره نه فاسدیږي البته مکروه کیږي ، ځان ساتل ورڅخه په کاردي دغه مکروهات په لاندي ډول دي

(۱) په سربانديِ په داسي توګه څادريابل شی اچول چې دواړه لوري يې په اوږوباندي راځړيږي

(۲) کميس ياکورتی په داسې توګه پرځان اچول چې دواړه لستوڼي يې ځړيږي

(۳) جامې ځانته راټولول اوله دوړوساتل

(۴) دسجدې له ځای څخه بې ضرورته دډبرولرې کول يايوشی پوکول

(۵) له داسې جامې سره لمونځ کول چې په اسلامي ټولنه کې يې خلګ نه خوښوي

(٦) دتشوياڼکومتيازوته دضرورت په حالت کې لمونځ کول

(۷) دسړيولپاره دغوټه کړی شويو ويښتانوسره لمونځ کول

(۸) دګوتوڅخه ټقونه وېستل يادلاسونوپنجې يوپه بل کې ورکول

(۹) دسترګوپه کونجنوکې يوخوابل خواکتل

(۱۰) په سجده کې څنګلې پرېستل

(۱۱) داسې انسان لوري لمونځ کول چې مخامخ ناست وي که شايې اړولې وي پروانه لري

(۱۲) دداسې جاموسره لمونځ کول چې دساه لرونکي شي عکس ورباندي وي ياپه داسې مصلی لمونځ کول چې دسجدې کولوپه ځای دساه لرونکی شي تصويروي ، په داسي ځای کې لمونځ کول چې دسردپاسه ښي ياچپ لوري ته دساه لرونکی شي عکس وي

(۱۳) چې په لومړي صف کې ځای وي سره له دی هم وروسته صف کې يواځی ودريدل

(۱۴) په لاس ياسر دسلام ځواب ورکول

(۱۵) په پټوسترګولمونځ کول . بغيرله عذره

(٦۱) يواځې په تندي يايواځې په پزه سجده کول

(۱۷) په خولی ياپټکې ياپه ول سجده کول

(۱۸) بې له عذره په لمانځه کې پلتی وهل

(۱۹) بې له اړتيا په لوړځای دامام يامقتديانو ودرېدل

(۲۰) رکوع ته دښکته کيدوپه حالت کې قرات پوره کول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه کوم سنت پرېښودل

(۲۲) دسجدې په حالت کې دواړه پښې له ځمکې نه پورته کول

(۲۳) په فرض لمونځوکې دقران پاک دترتيب خلاف قرات کول

مثلا.په لمړي رکعت کې قل هوالله احد.اوپه دويم رکعت کې (تبت) ووېل شي.

(۲۴)په لمانځه کې په ګوتوسره دسورتونو ياتسبحاتوشميرکول

(۲۵) په خوله کې ديوشي اچول چې دقرات مانع نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجنازې لمونځ

لومړی درنځور په حقوقوباندې رڼا اچوو:

کله چې یومسلمان رنځورشي باید نورمسلمان دهغه عیادت اوپوښتنې ته ورشي ځکه چې داپه یومسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمایلي دي : یومسلمان پربل مسلمان باندې شپږحقونه لري اوپه بل روایت کې پنځه حقونه لري له هغونه یودادی چې ((واذامرض فعده)) کله چې رنځورشي بایدپوښتنې ته یې ورشي د مریض عیادت (پوښتنه کول) دلاندې حالاتوپه اعتبارجلاجلااحکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه یې فرض عین ده

ب : که خپلوان ونه لري پرنوروروسلمانانوبې پوښتنه فرض کفایې ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د هغه حق دي باید اداء شي

ج: اوپه عاموحالاتوکې دیورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابي داود، ۸ج ، ۲۴۸ص ، ۲۶۹۴ حدیث ،کې ذکرشوي دي

دجنازې دلمانځه احکام

دجنازې لمونځ فرض کفائي دی فرضیت یې له قران اوسنتوڅخه ثابت اومنکر ورڅخه کافردی

الف : دجنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلورځله الله اکبرویل هرتکبیردیورکعت ځای نسي

(۲) قیام ودریدل په جنازه کې بې له عذره کیناستل جوازنه لري

ب : دجنازې دلمانځه سنـــــــــتونه

(۱) نیت کول : یعنې په زړه کې تیرول چې د نارینه یاښځینه ، کوچیي هلک یا انجلۍ جنازه کوي چې نیت یې په لاندې ډول ده

نَوَیْتُ اَنْ اُؤَدِیَ لِلّٰهِ تَعَالی اَرْبَعَ تَکْبِیْرَاتِ صَلوةِ الْجَنَازَةِ اَلثَّـنَآءُ لِلّٰهِ تعالی وَالصَّلوةُ لِلرَّسُولِ وَالدُّعَآءُ لِهذَاالْمـیّتِ اِقْتَـدَیْتُ بِهذَ الْاِمَـــامِ مُتَوَجِهًاَالی جِهَةِ الْکَعْبَةِ الشَّرِیْفَةِ ((الله اکبر))

(۲)ږحمداوثناویل (سُبْحانَکَ اللهُمَ وَبِحَمْدِکَ وَتَبَارَکَ اسْمُکَ وَتَعَالی جَدُکَ وَجَلَ ثَنَآ ؤَکَ وَلَآ اِلهَ غَیْرُکَ

(۳) درودشریف ویل (اللهُمَ صَلِ عَلی مُحَمَّدٍ وَّعَلی الِ مُحَمَّدٍ کَمَاصَلَّیْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَکْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلی اِبْرَاهِیْمَ وَعَلی الِ اِبْرَاهِیْمَ اِنَّکَ حَمِیْدٌ مَّجِیْدٌ

(۴) دعاویل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که ښځه (اَللّٰهُـمَّ اغْفِرْلِحَیِّـنَاوَمَیِّـتِنَاوشَـــاهِدِنَاوَغَائِــبِنَا وَصَغِیرِنَاوَکَبِیرِنَاوَذَکَرِنَا وَأُنْــثَانَا اللّٰهُــمَّ مَنْ أَحْیَیْتَــــهُ مِنَّافَـأَحْیِهِ عَلَی الْاِسْــلَامِ وَمَنْ تَوَفَّیْـــتَهُ مِنَّا فَــتَوَفَّهُ عَلَی الْاِیمَانِ اللّٰهُــمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَاتُـــضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلک وي ((اَللهُمَّ اجْعَلهُ لَنَا فَرَطًاوَّاجْعَلــــهُ لَنَآ اَجْرًا وَّذُخْرًاوَّ اجْعَلهُ لَنَا شَافِعاً وَّمشَفَّعاً))

که انجلۍ وي : ((اللهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَّاجْعَلْهَالَنَآ اَجْرًاوَّذُخْرًاوَّاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَّمُشَفَّعَةً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ:

زه دغه وړوکی کتاب خپل قدرمن پلار جان

ته ډالۍ کووم ځکه د ژوند په ټولوچاروکې

له ماسره ډیرې هلې ځلې ترسره کړې.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library